

תוכן עניינים

1	הקדמה
3	חלק א': עקרון תום-הלב - המקורות
3	שער א': תום-הלב וחובת ההגינות
3	פרק א': מבוא
11	פרק ב': "תום-לב" - עיקרון על
13	פרק ג': תום-לב סובייקטיבי - תום-לב אובייקטיבי
15	פרק ד': סיכום
17	שער ב': הפרת חובת תום-הלב כעילת תביעה עצמאית
17	פרק א': מבוא
19	פרק ב': עילה עצמאית או לא
	שער ג': קיום בתום-לב - סעיף 39 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973
25	פרק א': מבוא
29	פרק ב': קיום בתום-לב - סעיף 39 לחוק החוזים
29	1. כללי
29	2. סעיף 39 לחוק ודוקטרינה בדבר השתק באמצעות מצג
30	3. השימוש בזכות הנובעת מחוזה
	שער ד': תום-לב במשא-ומתן - סעיף 12 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973
31	פרק א': תום-לב במשא-ומתן - סעיף 12 לחוק החוזים
33	פרק ב': עובדות מהותיות
35	פרק ג': מחדל או אי-גילוי
37	פרק ד': קיומו של פער ממשי במידע
39	פרק ה': החובה תולדה של האמון המתחייב בין הצדדים
41	פרק ו': הטעיה או מצג שווא - כלל יזהר הקונה
43	פרק ז': דאגה לאינטרס האישי באורח הוגן
45	פרק ח': פרישה ממשא-ומתן בתום-לב תיעשה
47	פרק ט': פיצויי קיום לפי סעיף 12 לחוק
49	פרק י': הטמעת העיקרון בדיני תאגידים
	שער ה': תחולה - סעיף 61 לחוק החוזים
51	פרק א': כללי
	פרק ב': תום-לב בניהולו של ההליך המשפטי - החלתו באמצעות סעיף 61 לחוק החוזים
53	

חלק ב': הכלים המשפטיים שבידי בית-המשפט במקרים של "שימוש לרעה בהליכי בית-המשפט" ואיזונים מול זכות הגישה לערכאות מכוח עקרון תום-הלב ודיני ההשתק 55

שער א': סעדים מכוח עקרונות כלליים של תום-הלב - פרישתו של עיקרון תום-הלב על התנהלות ההליך המשפטי 55

פרק א': כללי 55

פרק ב': סיכום 61

שער ב': סעד מכוח דיני ההשתק 63

פרק א': כללי 63

פרק ב: השתק שבהבטחה 65

פרק ג': השתק שיפוטי 67

חלק ג': סעדים שונים: שימוש לרעה בהליך שיפוטי - האיסור המפורש ואמצעי ה"ענישה" או המניעה מכוח תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 71

שער א': תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 71

פרק א': התקנות ודברי הסבר לתקנות 71

פרק ב': דברי הסבר לתקנות ותחולת עקרון תום-הלב 73

שער ב': סילוק כתבי טענות על-הסף - תקנות 41 עד 45 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 79

פרק א': תקנות 41 עד 45 לתקנות סדר הדין האזרחי החדשות 79

פרק ב': דברי הסבר לתקנות 81

פרק ג': דוגמאות מההלכה הפסוקה 83

1. בעצם הגשת התביעה, שהינה תביעה כפולה וממוחזרת, יש בה כדי להוות שימוש לרעה בהליכי בית-המשפט - יש כך כדי להביא למחיקת התביעה 83

2. בקשת הנתבעות לסילוק על-הסף של כתב התביעה המתוקן שהגישה התובעת - התביעה נדחתה 83

3. תביעה בגין הוצאות עבור טיפולים רפואיים, סבלו מחרדות, אובדן קשר עם משפחה וחבריו ונזקים שגרם לצד שלישי - נדחתה לאחר שהבקשה לסילוק יד התקבלה 84

4. נזקי גוף - קבלת הערעור במובן זה שתבוטל מחיקת התביעה ובלבד שהמערערת תקיים במועד את התנאים שנקבעו 84

5. תביעת השתקה - יש מקום במקרה דנן לסלק את התביעה על-הסף 85

6. בזבוז זמן שיפוטי - התביעה נמחקה 86

7. התביעה נמחקה בשל אי-קיום הוראות בית-המשפט	86
8. הערעור נמחק בשל אי-קיום הוראות בית-הדין	86
9. קבלת בקשה נוספת מטעם הנתבעות לסילוק התביעה על-הסף - התובעת לא פעלה בהתאם להחלטה קודמת של בית-המשפט	87
10. המשך דיון בתובענה היא הכבדה לא הגיונית כלפי הנתבעים וגם נוגד את האינטרס הציבורי - הבקשה לסילוק על-הסף התקבלה	88
11. בעצם הגשת התביעה, שהינה תביעה כפולה וממוחזרת, יש בה כדי להוות שימוש לרעה בהליכי בית-המשפט - יש כך כדי להביא למחיקת התביעה	88
12. התנהלות התובעת בהעלאת אותן טענות במסגרת שני הליכים שונים, תוך הטרדת הצד שכנגד והמערכת, מהווה שימוש לרעה בהליך משפטי - התובעת תודיע תוך 10 ימים האם היא מותירה את ההליך בבית-משפט השלום בצפת על-כנו ולא מרכזת תביעתה בהליך דנן. בהיעדר הודעה ימחק מן התביעה סכום השיקים המתנהל בהליך המקביל	89
13. המבקשת לא הראתה ולא הוכיחה כיצד העילה של מחיקת תביעה מחמת שימוש לרעה מתקיימת במקרה דנן - אולם, לפני משורת הדין, התקבלה הבקשה החלופית של הנתבעת, לאפשר לתובעת לתקן את כתב התביעה	89
14. אין מקום להורות על מחיקת כתב ההגנה של המשיבה נוכח עקרונות קיום הליך שיפוטי תקין	90
15. מחיקת כתב טענות המשיבה היא המרצת הפתיחה המתוקנת - המשיבה פעלה בניגוד גמור להחלטה ותוך שהיא אינה נוהגת בתום-לב	90
16. בשלב מקדמי זה לא מתקיימות בענייננו נסיבות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות מחיקת התביעה מחמת שימוש לרעה בהליכי משפט - הבקשה נדחתה	91
17. מחיקתה על-הסף של התובענה למשמורת, מחמת שימוש לרעה בהליכי משפט	92
שער ג': ההוצאות - תקנות 151 עד 157 לתקנות סדר הדין האזרחי	
החדשות	93
פרק א': תקנות 151 עד 157 לתקנות	93
פרק ב': דברי ההסבר לתקנות	95
פרק ג': פסיקת הוצאות כסנקציה	99
פרק ד': הוצאות לטובת המדינה	101
פרק ה': הסנקציה על מי שהאריך את הדיון בכל ההליך שלא לצורך	103
פרק ו': טענת התיישנות ותום-לב	105

109.....	שער ד': הארכת מועדים
176	פרק א': סמכות כללית של בית-המשפט למתן הוראות - תקנה
109.....	לתקנות סדר הדין האזרחי החדשות
111.....	פרק ב': דברי ההסבר לתקנות
113.....	פרק ג': דחיית מועד שנקבע בפסק-דין - חובת תום-הלב
117.....	פרק ד': הארכת מועד - המצאה
119.....	פרק ה': מעשה בית-דין ועיקרון תום-הלב
	פרק ו': שקרים של בעל דין כ"ניצול לרעה של הליכי בית-המשפט" -
	מ"הילכת חיון" - ע"א 765/18 מיום 01.05.19 - "חזקת השקר" ועד
121.....	היום
	חלק ד': הסדרים המגבילים הגשת הליך משפטי בזמן:
129.....	שיהוי, התיישנות ומה שביניהם
	שער א': שיהוי העולה כדי "ניצול לרעה של הליכי בית-
129....	המשפט" מול הזכות החוקתית לגישה לערכאות השיפוט
129.....	פרק א': כללי
135.....	פרק ב': השיהוי בדין האזרחי - כללי
137.....	פרק ג': התנאים להחלת השיהוי בדין האזרחי
137.....	1. זניחת זכות התביעה על-ידי התובע
137.....	2. שינוי מצב לרעה
137.....	3. תנאי חלופי שלישי - שיהוי עקב חוסר תום-לב
139.....	פרק ד': שיקול-דעת בקבלת טענת השיהוי בדין האזרחי
139.....	1. כללי
139.....	2. שיהוי הנטען במסגרת תקופת ההתיישנות
139.....	3. שיקולים שבאינטרס הציבור
141.....	פרק ה': השיהוי במשפט הציבורי
141.....	1. אבחנה בין השיהוי הפרטי לציבורי
141.....	2. איזון בין שלושת היסודות
143.....	פרק ו': התיישנות ושיהוי
143.....	1. על התיישנות - כללי
145.....	2. תביעה לקיום זכות - שתי החלופות - מצמצמת ומרחיבה
147.....	3. סגירת בית-משפט - סעיף 17 לחוק ההתיישנות
151.....	4. סיכום
153.....	שער ב': שיהוי - התיישנות ונזק ראייתי
153.....	פרק א': התיישנות ונזק ראייתי
155.....	פרק ב': שיהוי ונזק ראייתי
157.....	פרק ג': תמצית ההלכה הפסוקה
157.....	1. הגשת תביעה בחלוף חמש שנים

2. שיהוי בהגשת תביעה - עילת תביעה קמה במועד הפרישה - דחיית טענת נזק ראייתי 157

3. שיהוי - הסכם עבודות בניה 158

4. שיהוי - אספקת סחורה 158

5. שיהוי - חישוב עמלות 160

6. שיהוי - ניהול משא-ומתן 161

7. שיהוי - היעדר אפשרות לצלם את מקום האירוע והיעדר בדיקת התובע 161

8. שיהוי - התיישנות וגילוי חשבונות 162

9. כלל הגילוי המאוחר אינו חל בנסיבות המקרה 165

10. התביעה אינה לוקה בשיהוי, טענה שתתקבל במשפט האזרחי רק במקרים חריגים 166

11. מירוץ ההתיישנות יחל כאשר הנאמן כופר בנאמנותו או מפר את חובותיו, ומביא את דבר ההפרה לידיעת הנהנה 168

12. התנאים לשימוש בטענת השיהוי 169

13. השבת טיוטות מסמכים - דוקטרינת השיהוי - אי-הוכחת תנאים להקמת עילה לטענת שיהוי 171

14. השיהוי האובייקטיבי - אינו נמדד ביחידות זמן סטריליות אלא ביחידות של פעילות, התקדמות ואיזון האינטרסים של הצדדים המעורבים 172

15. טענת שיהוי שהופניתה נגד הרשות הינה למעשה טענה בדבר פגם בפעולת המינהל 174

16. מתי ניתן לדחות תביעה מחמת שיהוי למרות שהוגשה בתוך תקופת ההתיישנות 176

17. רק במקרים חריגים תתקבל טענת שיהוי בטרם חלפה תקופת ההתיישנות 178

חלק ה': הסדרים המגבילים הגשת הליך משפטי בהקשר של אגרת בית-משפט או הפקדת ערובה לתשלום הוצאות ההליך. 181

שער א': הסדרים המגבילים הגשת הליך משפטי - הפקדת ערובה לתשלום הוצאות 181

פרק א': מבוא 181

פרק ב': ערובה להוצאות - תקנה 157 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 183

1. כללי 183

2. בקשה לערובה לתשלום הוצאות היא בקשה שיכול לבקש נתבע מבית-המשפט כלפי תובע, ולא להיפך 184

3. חיוב תובע פרטי, המתגורר בישראל, בהפקדת ערובה כאמור יעשה במקרים חריגים בלבד.....	184
4. סמכותו של בית-המשפט לחייב בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות נועדה להבטיח, כבר בשלב מוקדם של ההליך, כי מקום שבו יפעיל בית-המשפט את סמכותו לחיוב בהוצאות בתום ההליך - ניתן יהיה לגבותן בפועל.....	185
5. מטרת החיוב בהפקדה הטלת עונש מקדים, ואין היא מיועדת להוות חסם בפני ניהולם של הליכים משפטיים. מטרתה היחידה של הוראה בדבר חיוב בהפקדה, היא להבטיח, ככל שניתן, כי הנתבעים לא יוותרו בסופו-של-יום, כאשר ידם על ראשם, בהיעדר יכולת גביה של הוצאותיהם מן הצד שכנגד, אם וככל שיימצא לדחות את התביעה.....	186
6. לא נמצא כי הוכח מצב כלכלי דחוק אשר בשלו תתקשה הנתבעת לגבות את הוצאותיה ככל שאלו יפסקו לזכותה.....	186
7. סיכויי תביעה קלושים אינם יכולים לעמוד כטעם בלעדי לחיוב תושב ישראל בערובה.....	187
8. אין בבקשת הנתבעים כל התייחסות למצבה הכלכלי של התובעת.....	187
9. משמדובר בתושב ישראל, חיוב בהפקדה ערובה בהתאם לתקנות מהווה חריג לכלל, השמור למקרי קיצון.....	187
10. צירוף הנסיבות כאמור של סיכויי תביעה נמוכים, התחמקות מהוצאות וניהול הליך בחוסר תום-לב דיוני מצדיק חיוב בערובה כנגד שני הנתבעים.....	188
11. אשר למצבו הכלכלי של התובע, היות שלא נטען דבר כנגד טיעוני הנתבע בעניין יש לראות בשתיקה שבתגובה כהודאה במצב כלכלי דחוק.....	188
12. הפקדת ערובה בבתי-הדין לעבודה - תקנה 116א לתקנות בית-הדין לעבודה.....	189
12.1 הבחנה בין הנתבעים השונים.....	189
12.2 לא די בטענה כי סיכויי התביעה נמוכים אלא יש גם להתייחס לשאלת המצב הכלכלי.....	189
12.3 שילוב הנסיבות של בעל דין שהוא תושב זר ללא כל נכס בישראל וללא כתובת ידועה בחו"ל, שהגיש תביעה בסכום אסטרונומי ביחס לתקופת העבודה בגינה קיימים תלושי שכר של נתבעת 1 ואשר סיכוייה נראים לכאורה קלושים עד אפסיים (בוודאי שביחס לסכום זה כלפי נתבעת 1) מצדיק חיוב בערובה.....	189
12.4 בקשת התובע לארכה תקום רק מקום בו יוכרע דבר ביטול פסק-הדין, ואכן התובע גם עתר לביטול פסק-הדין.....	190
12.5 אין הצדקה לדחות את הבקשה מחמת אי-צירוף תצהיר.....	190

12.6	ניתן לשקול במסגרת דיון בבקשה להפקדת ערובה נתונים הקשורים להתנהלותו של תובע דוגמת שיהוי בהגשת התביעה, או חוסר תום-לב.....	191
12.7	חיוב בערובה אפשרי מקום בו סיכויי התביעה נראים נמוכים, כאשר בנוסף לסיכויים הנמוכים קיימת אינדיקציה למצב כלכלי רעוע של התובע ואי-יכולת לעמוד בהוצאות.....	191
12.8	תשלום שכר עבודה הוא דבר בסיסי ומוגן ואין מקום לחסום את דרכם של המשיבים ולקבוע הפקדת ערובה לצורך בירור תביעתם לקבלת שכרם.....	191
13	הפקדת ערובה בבתי-המשפט למשפחה.....	192
13.1	תביעה להפחתת או ביטול חיובו בתשלום מזונות קטינים שנקבעו בהסכם שבין הצדדים.....	192
13.2	חיוב הנתבע בפיצוי כספי בגין הפרתו את הסכם ההגירה.....	192
13.3	ההתנגדות הוגשה מטעמים זרים ושלא בתום-לב.....	192
13.4	בעל דין שלא התייצב במועד שנקבע לדיון.....	193
13.5	סכסוך ירושה - המבקשים לא הצליחו להעמיד תשתית כלשהיא או להציג עילה מגובשת דיה אשר יהיה בה כדי להצדיק את מתן הסעד המבוקש.....	193
	פרק ג': ערובה לתשלום הוצאות - מה בין תקנה 157 לתקנות לסעיף 353א לחוק החברות.....	197
	פרק ד': התערבות ערכאת הערעור.....	201
	פרק ה': סיכום.....	203
	פרק ו': תמציות ההלכה הפסוקה - תקנה 157 לתקסד"א החדשות.....	205
1.	בקשה מטעם הנתבעים להורות על הפקדת ערובה של תושבת חוץ - הבקשה התקבלה.....	205
2.	כיוון שערבון לא הופקד למרות ארכות שניתנו, יש למחוק את התביעה.....	205
3.	לא הונחה תשתית מספקת להצדקת חיוב בהפקדת ערובה.....	206
4.	בקשה להגדלת הערובה ששיעורה נקבע במסגרת החלטת עיקול.....	206
5.	לא נמצא לחסום את גישתו של התובע לערכאות ולהתנות את המשך ההליך בהפקדת ערובה להוצאות.....	207
6.	אומנם הלכה היא כי ראוי להפעיל את הסמכות האמורה רק במקרים חריגים נוכח מעמדה החוקתי של זכות הגישה לערכאות, אך המקרה דנן נופל באופן מובהק לגדרם של אותם מקרים חריגים, המצדיקים את התניית המשך ההליכים בתיק בו תובעת התובעת את הנתבעת בהפקדת ערובה.....	207

7.	בקשת הנתבעים-המבקשים כי בית-המשפט יורה לתובעים 2 ו- 3 להפקיד ערובה להוצאותיהם - הבקשה התקבלה בחלקה.....	207
8.	בקשה לחיוב התובע בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות הנתבע היה ותדחה התביעה - הבקשה התקבלה	208
9.	חיובו כתובע בשר ודם להפקיד ערובה הינו בגדר החריג ולא הכלל.....	209
10.	תביעתם של התובעים צפויה להיתקל במשוכות אך יחד-עם-זאת, אין בכך כדי להעיד כי מדובר "בהליך סרק מובהק".....	209
11.	מצבו הכלכלי של התובע.....	210
12.	בקשת הנתבעת לחייב התובעת בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות המשפט, באם תידחה תביעתה לסעד הצהרתי - הבקשה נדחתה	210
13.	בקשת הנתבעות כי בית-המשפט יורה לתובעת להפקיד ערובה להוצאותיהן בהיקף שלא יפחת מסך של 1,000,000 ש"ח, וזאת כתנאי לניהולו של ההליך - הבקשה נדחתה.....	211
14.	בקשת הנתבעים להורות על הפקדת ערובה על-ידי התובעים, בקשה שהוגשה עוד בטרם הוגש כתב ההגנה בהליך - הבקשה התקבלה.....	212
15.	סמכותו של בית-המשפט בישראל כאשר מדובר בנתבע הנמצא מחוץ לגבולות המדינה.....	212
16.	נמצא לנכון לבטל את פסק-הדין בכפוף לתשלום בפועל של הוצאות וחיוב התובעים בהפקדת ערובה נוספת.....	213
17.	בקשה להגדלת הערובה להוצאות הנתבעים, שהתובע יחוייב להפקיד - הבקשה התקבלה.....	213
18.	לא מתקיים אף אחד מהמצבים העיקריים שבגדרם מחוייב תובע בערובה להוצאות הנתבע	214
19.	אין לחייב בערובה רק משום שהתובע דל באמצעים.....	215
20.	לא בנקל יורה בית-המשפט על בעל דין להפקיד ערובה לצורך הבטחת תשלום הוצאותיו של בעל דין אחר	215
21.	בקשה להפקדת ערובה, להבטחת הוצאות הנתבע - הבקשה נדחתה.....	215
22.	בקשה לחיוב התובע בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות הנתבע היה ותדחה התביעה - הבקשה התקבלה	216
23.	המבקש עתר לחיוב המשיב בהפקדת ערובה "מחמת עוניו".....	217
24.	ארבעה שיקולים עיקריים לחיוב תובע פרטי (להבדיל מחברה) בערובה.....	217
25.	בקשות הדדיות לחיוב בהפקדת ערובות להבטחת תשלום הוצאות בהליך.....	217
26.	בקשת הנתבעים להורות על הפקדת ערובה על-ידי התובעים - הבקשה נדחתה.....	218

27. המבקש אפילו לא ניסה להסביר מדוע אין לחייבו בהפקדת ערובה גם להבטחת הוצאות המשיבים 5 ו-7.....	219
28. לא ניתן מענה אמיתי לטענת הנתבע בדבר תושבות חוץ של התובע והקושי לפרוע את הוצאותיו של הנתבע.....	219
29. חיוב בהפקדת ערובה בהליך ייצוגי שונה מחיוב בערובה בהליך אזרחי "רגיל".....	220
30. השיקול המנחה בבקשה לחיובו של יחיד, הוא שיקול כלכלי. קרי, האם לאור מצבו הפיננסי של התובע יש להיעתר לבקשה אם לאו.....	220
31. ככלל, מקום שבו מתעורר חשש כי תובע לא יוכל לפרוע הוצאות, אם תיפסקנה לחובתו, יש לחייבו בהפקדתה של ערובה להוצאותיו של הנתבע.....	221
32. בקשת הנתבעת להורות לתובע להפקיד בקופת בית-המשפט ערובה בסך 50,000 ש"ח לפחות להבטחת הוצאותיה וכתנאי להמשך בירור התובענה שבנדון - הבקשה נדחתה.....	222
33. בקשה מטעם הנתבע להורות לתובע להפקיד ערובה להבטחת תשלום הוצאותיו - הבקשה נדחתה.....	222
34. יש יותר מטעם לפגם בהתנהלותו הדיונית של המשיב, תהא הסיבה לה אשר תהא, ואי-תשלום הוצאות משפט, משמע גם אי-כיבוד החלטה שיפוטית, מחייב התייחסות שיפוטית.....	223
פרק ז': חיוב חברה - ערובה להוצאות המשפט - סעיף 353א לחוק החברות.....	225
1. כללי.....	225
2. חיוב תובע שהיא חברה פרטית בערבון מוגבל בהפקדת ערובה... 226	226
3. עניין ל.ג. הנדסה ממוחשבת בע"מ ואח' נ' בנק הפועלים.....	238
4. סיכום.....	246
פרק ח': תמציות ההלכה הפסוקה - סעיף 353א לחוק.....	249
1. בקשה להגדלת שיעור הערובה.....	249
2. הסנקציה בגין אי-הפקדת ערובה לפי סעיף 353א לחוק החברות היא מחיקת התובענה.....	249
3. הנסיבות מצדיקות היעדרות להפקדת ערובה אך לא בסכום המבוקש.....	249
4. הנטל להראות את הנסיבות בגינן לא מוצדק לחייב את החברה- התובעת בערובה להבטחת הוצאות הצד השני רובץ על התובעת.....	250
5. מאחר והתובעת היא חברה בעירבון מוגבל, יש לבחון את הבקשה על- פי כללים שנקבעו בפסיקה ביחס ליישומו של סעיף 353א לחוק החברות.....	250

6. לא עלה בידי התובעת לסתור טענת הנתבעים כי הם עלולים למצוא עצמם בפני שוקת שבורה, אילו התביעה תידחה והתובעת תחוייב לשאת בהוצאותיהם	251
7. הנטל להוכיח כי יש הצדקה לפטור את החברה-התובעת מהפקדת ערובה מוטל עליה, שכן הכלל הוא חיוב החברה בהפקדת ערובה והפטור הוא החריג, אשר יחול רק מקום שבו הראתה החברה כי יש ביכולתה לשלם את הוצאות הנתבע, או שהוכיחה נסיבות אחרות המצדיקות את הפטור	252
8. הוכחת איתנות כלכלית	252
9. קיים חשש אמיתי כי לא ניתן יהיה לגבות מהמערערת את הוצאות המשפט, אם ייפסקו לטובת המשיב	253
10. על אודות חיוב חברה בע"מ בהפקדת ערובה להוצאות משפט מכח סעיף 353א לחוק נקבע מבחן שלושת השלבים	253
11. הכלל הוא שחברה בע"מ חייבת בהפקדת ערובה אלא אם הוכיחה שיהיה ביכולתה לשלם את הוצאות הנתבע, והחריג הוא מתן הפטור מהפקדת ערובה	254
12. התובעת לא עמדה בנטל להוכחת איתנותה, יש מקום לחייב את התובעת בהפקדת ערובה מסויימת	254
13. התובעת מעידה על עצמה כי היא אינה עוד חברה פעילה ולדידה מצבה הכלכלי ומצבו של בעל המניות אינו יציב ואיתן	255
14. התובעות לא נתנו מענה לטענות הנתבעים בדבר היעדר יכולתן הכלכלית	255
15. לא הוכחה איתנות פיננסית באופן המצדיק סטיה מן הכלל בדבר הטלת חיוב בהפקדת ערובה	256
16. השלבים לפיהם בוחנים חיוב חברה בהפקדת ערובה	256
17. כאשר המשיבה אנוסה להתגונן מפני תביעה שהוגשה נגדה על-ידי המבקשים, אין מקום לחייבה להפקיד ערובה	256
18. העובדה שהתביעה מוגשת על-ידי שני תובעים שאחד מהם חברה ואחד מהם יחיד אינה משנה את חיובה של החברה בערובה	257
19. שיקול-הדעת האם בכלל יש לחייב בערובה, מסורה בלעדית לבית-המשפט אשר בפניו מתנהלת התביעה	258
20. על אודות חיוב חברה בע"מ בהפקדת ערובה להוצאות משפט מכח סעיף 353א לחוק נקבע מבחן שלושת השלבים	258
21. התובעת לא הצליחה להראות כי יש ברשותה אמצעים כלכליים אשר יבטיחו תשלום הוצאות הנתבע, אם אלה ייפסקו בסופו-של-יום לטובתו	258

22. בנסיבות בהן המשיבה לא הציגה נתונים כספיים מבוססים כלשהם שיש בהם להפריך את טענת המבקשים ביחס למצבה הכלכלית ויכולתה לשאת בהוצאות משפט, ככל ותחוייב בהן, אין לקבוע כי יש לפטור את המשיבה מהפקדת ערובה לאור יכולת כלכלית.....259

23. לא הוצג בסיס מוצק לאמירת הנתבעות כי הן "עלולות למצוא עצמן, בסבירות גבוהה למדי, מול שוקת שבורה, מנהלות הליכי גביה נמרצים חסרי תוחלת"..... 260

24. על כתפי התובעים רובץ הנטל להוכיח את חוסנם הכלכלי ולא על כתפי הנתבעים..... 260

25. בקשת הנתבעים לחיוב המשיבות 2-3, בהפקדת ערובה להוצאות הנתבעים - הפרת הסכם שותפות - הבקשה התקבלה בחלקה הארי..... 261

26. בקשת הצדדים השלישיים להפקדת ערובה - הבקשה התקבלה בחלקה..... 261

27. בקשת הנתבעת לחייב התובעת בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות המשפט, באם תידחה תביעתה לסעד הצהרתי - הבקשה התקבלה..... 262

28. בקשת הנתבעות כי בית-המשפט יורה לתובעת להפקיד ערובה להוצאותיהן - הבקשה נדחתה..... 263

29. הנתבע שכנגד ביקש לחייב את החברה-התובעת שכנגד, בהפקדת ערובה בגובה של 10% מסכום תביעתה, על-מנת להבטיח את הוצאותיו, היה והתביעה שכנגד תידחה - הבקשה התקבלה..... 263

30. חיוב המשיבים להפקדת ערובה להבטיח הוצאות המבקשים בהליך - הבקשה נדחתה..... 264

31. בקשת הנתבעות בתביעה שכנגד לחייב את התובעות שכנגד בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות המבקשות - הבקשה התקבלה..... 265

32. בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית-המשפט בגדרה התנה את הדיון בהתנגדות המבקשת לבקשה שהגישו המשיבים 1 ו- 2 בתשלום כל ההוצאות שנפסקו לחובתה עד כה במסגרת ההליך - הבקשה התקבלה..... 266

33. הכלל הוא חיוב החברה בהפקדת ערובה והפטור הוא החריג..... 266

34. המשיבות לא עמדו בהוכחת חוסן הפיננסי..... 267

35. במידה ובית-המשפט מוצא, כי התובעים לא הוכיחו כי בידם לשלם את הוצאות הנתבעים, על בית-המשפט לבחון האם נסיבות המקרה מצדיקות היעדרות לבקשה..... 268

36. הכלל הוא הפקדת ערובה עלידי חברה תובעת והחריג הוא אי-הפקדתה וזהו העיקרון המנחה גם למקרה דנן. הנטל לשכנע בדבר חלותו של החריג מוטל על כתפי הטוען זאת ובמקרה דנן על כתפי המשיבה-התובעת..... 268

37. אין נימוק מספיק שלא לחייב את התובעות בהפקדת ערובה להוצאות.....	269
38. המשיבות לא התייחסו לחוסן הכלכלי וכושר פירעון. בכך, לא עמדו בנטל הנדרש.....	269
שער ב': הסדרים המגבילים הגשת הליך משפטי - אגרות בית-משפט - בקשה לפטור מאגרה.....	271
פרק א': תנאי יסוד בלעדיהם-אין לקבלת פטור מאגרה.....	271
1. תקנה 14(א) לתקנות האגרות.....	271
2. תקנה 14(ג) לתקנות האגרות - התנאים למתן פטור.....	271
3. תקנות 14(ד) ו-14(ה) לתקנות האגרות - נתונים שהם בבחינת ראיה לכאורה לחוסר יכולת של המבקש.....	272
4. תקנות 14(ו) ו-14(י) לתקנות האגרות - הדיון בבקשה לפטור והחלטת הפטור.....	272
פרק ב': פטור והליכי ערעור.....	275
1. בקשת המבקש לפטור מאגרה, לא עומדת אף ברף הנמוך.....	275
2. תכלית תשלום אגרת בית-המשפט.....	275
3. פטור מתשלום אגרה יינתן רק לאחר שבעל הדין המבקש את הפטור הוכיח כי הוא עומד בתנאים אשר הותוו בדין, לפיהם על המבקש להראות כי אין ביכולתו לשלם את האגרה, וכי ההליך מגלה עילה.....	276
4. המבקש לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח חסרון כיס המונוע ממנו לשלם את האגרה.....	276
5. ספק אם נדרשת בחינת בקשת המערער לפטור אותו מתשלום האגרה בקשר להליך ערעור הרשם הנדון.....	276
6. האם הערעור שאותו המערער הגיש על החלטת הלשכה לסיוע המשפטי שלא להעניק לו ייצוג משפטי, מגלה עילה?.....	277
7. ההלכה היא כי על בית-משפט לנמק החלטתו, כאמור, ומשהדבר לא נעשה - אין ערכאת הערעור יכולה לבחון את נכונותה וסבירותה של ההחלטה, ואין מנוס מהחזרת הדיון לבית-משפט קמא מטעם זה בלבד.....	277
8. חשיבותה של זכות הגישה לערכאות, והמשמעות של דחיית הבקשה לפטור על אפשרותה של המערערת לקבל את יומה בבית-המשפט.....	278
פרק ג': סדרי דין - ההלכה הפסוקה.....	279
1. אי-הגשת בקשה מוקדמת יותר לפטור מתשלום האגרה.....	279
2. המערערות לא שילמו אגרה כדין, ואף לא עיגנו בקשתן לפטור מאגרה בטעמים המפורטים בתקנות.....	279
3. עותר סדרתי.....	280
4. שאלת סמכות בית-המשפט לתת פטור מתשלום אגרה המותנה בתוצאת ההליך.....	280

5. האם בסמכותם של בתי-המשפט לענייני משפחה - ולמעשה, של בתי- המשפט ככלל - לדחות את מועד תשלום האגרה עד לאחר מתן פסק- הדין?.....281

6. אין מקום להיזקק לבקשה מאחר והוגשה לאחר ארבע שנים.....281

7. המבקש לא צירף לבקשה אסמכתאות וראיות נוספות הנדרשות לתמיכה בטענותיו, לרבות פירוט מלוא הכנסותיו, הוצאותיו החודשיות ונכסיו, במיוחד על רקע טענות המשיבים בעניין.....282

8. מדובר בתנאים מצטברים, ודי שאחד מהם אינו מתקיים כדי להצדיק דחיית הבקשה לפטור.....283

9. האם ניתן להורות על דחיית תשלום האגרה עד לסוף ההליך?.....283

10. ככל שהמבקש עומד על בקשתו, עליו להגישה באופן מנומק.....284

11. תשלום האגרה מבטא השתתפות של הפרט בעלות ההליך אותו הוא מבקש לנהל, תוך התחשבות בכך שעל מערכת בתי-המשפט להעניק שירות לכלל הפונים אליה.....284

12. אין בהליך שהמבקש עתה לנהל, בסיועו של המשיב, ממשות ולו בסיסית.....285

13. סכום התביעה נדמה מופרז, ייתן בית-המשפט פטור מאגרה על סכום תביעה אשר נמצא על-ידו כסביר בנסיבות המקרה.....285

14. אי-צירוף הסכם שכר-טרח כשיקול לדחיית בקשה לפטור.....286

15. על-פי התקנות, מי שאין ביכולתו לשלם את האגרה - מטעמי חוסר יכולת כלכלית - יהיה פטור מאגרה בנסיבות מסויימות.....286

16. כל עוד התובע אינו עותר לפטור מתשלום האגרה, כולה או חלקה, נראה לכאורה, כי אין כל מחסום מפני תביעת כל סכום, אפילו נתבע סכום מופרז או התביעה נעדרת עילה.....287

17. הבקשה הנוכחית מהווה ניסיון לא ראוי לייצר מקצה שיפורים בבקשה שנדונה זה מכבר והוכרעה.....287

18. המבקש מצוי בהליכי פש"ר - תשלום מחצית האגרה.....288

19. בקשתו החוזרת של המבקש לפטור מאגרה.....288

20. המדינה היא בעלת הדין העיקרי בענייני אגרות ומשהיא לא מצאה לנכון להתנגד למתן פטור מאגרה, יעיל ונכון יהיה לטובת כל הצדדים לתת פטור מאגרה כבר במסגרת התיק קמא.....289

21. האם מתקיימים במקרה זה התנאים למתן פטור מאגרה בהתאם לתקנה 14(ג) לתקנות האגרות?.....289

22. המחלוקת בעניין עצם החיוב באגרה או לגבי שיעורה היא בראש ובראשונה מחלוקת בין בעל הדין החייב באגרה, לבין המדינה הזכאית לאגרה.....290

23. לא רק שנראה לכאורה כי כלל לא מתקיים התנאי הקבוע בתקנה 14(ה), אלא שלא עלה בידי המבקשת להראות כי אין באפשרותה לשאת בתשלום האגרה, שכאמור, אינו אלא בגדר מימון ביניים.....290

24.	המבקשת צירפה את כל המסמכים שיש ברשותה בנוגע למצבה הכלכלי - בית-המשפט נעתר לבקשה	291.....
25.	פריסת תשלום מחציתה הראשונה של האגרה	291.....
26.	אגרה בסכום סמלי	292.....
27.	אין די בקבלת גמלת הבטחת הכנסה וכי על המבקש להמציא מסמכים להוכחת מצבו הכספי ובכלל זה תדפיסי חשבון בנק וכן ראיות בדבר "האפשרות להסתייע בסביבתו הקרובה"	293.....
28.	התובע לא הציג כל סיבה בגינה אינו יכול לגייס את סכום האגרה על בסיס נכס המקרקעין שבבעלותו. קיומו של נכס המקרקעין מהווה ראיה לאפשרות לנטילת הלוואה מהבנק לצורך תשלום אגרה כאשר נכס מקרקעין יהווה בטוחה עבור הבנק	293.....
29.	בקשת התובעת לפטור אותה מתשלום חלקה בשכר-טרחתם של המומחים הרפואיים	294.....
30.	חיוב התובעות במחצית האגרה	294.....
31.	בקשה לעיון חוזר	295.....
32.	סכום תביעה מופרז	295.....
33.	חשש שהתובע המצרף לתביעתו בקשה לפטור מתשלום אגרה מחמת היעדר יכולת כלכלית, עשוי לנפח את סכום התביעה, ללא התחשבות בהיקפה המשוער, בשל העובדה שאינו נדרש לשלם מחיר כלשהו בגין בהגדלת סכום התביעה	296.....
34.	התמונה שנפרסה אינה מספקת ביחס לבקשה ולסכום התביעה	296.....
35.	התובע לא רק שלא פעל בהתאם להוראות בית-המשפט השלום לנסח את כתב התביעה במישור ראשי הנזק באופן זהיר יותר	297.....
36.	התובע הגיש בקשה חסרה לפטור מאגרה	298.....
37.	על המבקש להגיש בקשה לפטור מאגרה שהיא עומדת בקנה אחד עם תקנה 14(א) לתקנות האגרות. דהיינו, הגשת בקשה מפורטת, שנתמכת בתצהיר ערוך כדין ואסמכתאות כאמור בתקנה	298.....
38.	די באי-עמידתו בנטל המוטל על כתפיו בכל הנוגע לתנאי הראשון לפי תקנה 14(א) לתקנות האגרות, בכדי לדחות את הבקשה	299.....
39.	תשלום האגרה מבטא בין היתר את רצינות ההליך וכוונתו הרצינית של התובע	299.....
40.	התובעת אינה עומדת בדרישות הבסיסיות לקבלת הפטור המבוקש על-ידה	300.....
41.	אין די בכך שהמבקשים מראים כי אין מדובר בתביעה משוללת יסוד, אלא שעליהם להראות כי אין מדובר בתביעה שסכומה מופרז	300.....
42.	ערעור טענת המבקשים להיעדר יכולת כלכלית באופן כזה שאינו מאפשר את תשלום האגרה הנדרשת בתובענה דנן	301.....

43. המבקש הסתפק בהגשת בקשה לאקונית שלא נתמכה בתצהיר ולא מגובה באסמכתאות הנדרשות להוכחת מצבו הכלכלי 302

44. פטור מאגרה לתאגיד 302

45. בקשה לפטור מחיוב אגרה, תושב איו"ש עד שגורש על-ידי בני משפחתו ועבר לתחומי מדינת ישראל 303

46. מכיוון והמבקש לא הוכיח את התנאי הראשון אין מקום לדון בתנאי השני שההליך מגלה עילה 304

47. משניתן פסק-דין המוחק את תביעת המבקשת בשל אי-תשלום אגרה, נבלעה בו החלטת הביניים בגדרה נדחתה הבקשה לפטור מאגרה. על-כן, הדרך הראויה להשיג על החלטת הביניים היא באמצעות השגה על פסק-הדין בכללותו 304

48. לאחר בדיקת המסמכים שצורפו והיעדר מסמכים שאמורים להיות מצורפים - אין להיעתר לבקשה, שכן המבקש לא הרים את הנטל להראות כי הוא נעדר יכולת כלכלית לשלם בעבור האגרה 309

49. בקשה למתן פטור מתשלום אגרה בתביעת רשלנות רפואית 313

50. על המבקש פטור להראות שעשה ניסיונות לגייס כספים גם ממקורות שאינם גופים פיננסיים (בני משפחה, מקורבים) או באמצעות מימוש נכסים וזאת בטרם ייפול נטל על הקופה הציבורית 315

51. במקרה דנן לא עולה מן התשתית הראייתית שהוצגה על-ידי המבקשת כי מצבה הכלכלי הוא כזה המצדיק מתן פטור מאגרה, שעה שלרשותה כספים נזילים באמצעותם יכולה היא לשאת בתשלומים האמורים; שעה שטענותיה בעניין מצבה הכלכלי לא הוכחו כדבעי; שעה שייצוגה באופן פרטי בהליך אינו עולה בקנה אחד עם טענות אלו - מכאן שלא עלה בידיה לצלוח המשוכה הניצבת בפניה (אשר בהתאם לפסיקה היא גבוהה) בשאלת היכולת הכלכלית לשאת בתשלום האגרה 316

52. המערערים לא הניחו תשתית עובדתית המצדיקה להיעתר לבקשתם ולפטור אותם מתשלום אגרה באופן מלא 318

53. גם אם נראה כי מצבו הכלכלי של המבקש אינו מן המשופרים, לבקשה לא צורפו אסמכתאות בעניין גובה הכנסותיו ולא ברור כיצד הוא מתנהל ללא חשבון בנק בבעלותו 318

54. לא צויין קושי כלכלי או היעדר יכולת כלכלית לשאת בתשלומי האגרה 320

55. באיזון בין כלל השיקולים ונוכח העובדה כי כנגד המבקשת מתנהלים הליכי פירוק כאשר קופת הכינוס ריקה - המבקשת תישא בסכום מינימלי בשיעור של רבע (1/4) מסכום האגרה 322

56. המבקשת לא צירפה מסמכים רבים, ביניהם אודות הוצאות החזקת ביתה 323

57. הבקשה אינה מניחה תשתית עובדתית מלאה באשר למצבו הכלכלי של המבקש ואינה כוללת פירוט של הכנסותיו, הוצאותיו ונכסיו - המבקש לא צירף לבקשתו כל פירוט או אסמכתאות ביחס לרכושו ולמצבו הכלכלי כנדרש - לא צורפו לבקשה תדפיסי חשבון בנק, אסמכתאות המעידות על גמלות ומסמכים המפרטים את הוצאות המבקש..... 325

פרק ד': יכולתו של המבקש - הוכחת חסרון כיס 327.....

פרק ה': קיום עילה - סיכויי ההליך 329.....

פרק ו': קיום עילה בהלכה הפסוקה 331.....

1. הדרישה כי ההליך יגלה עילה..... 331

2. ביטול פסק-דין של בית-המשפט המחוזי מרכז-לוד..... 331

3. היעדר עילה..... 331

4. על בית-המשפט להתייחס אף לשאלה אם ההליך מגלה עילה..... 331

5. המערער לא שילם את האגרה בפרק הזמן שנקבע לכך..... 332

6. קיומן של ראיות לכאורה לא מעניק "פטור אוטומטי" מתשלום אגרה והן אינן מהוות תחליף להצגת תשתית עובדתית עדכנית מתאימה..... 332

7. המערער לא הצביע על עילה בדין מכוחה ניתן להיעתר לבקשתו..... 332

8. פטור מתשלום אגרה שהוענק בהליך כראיה לכאורה למצב כלכלי קשה..... 333

9. הערעור בהליך העיקרי אינו מגלה עילה במידה הנדרשת לצורך מתן פטור מתשלום אגרה..... 333

10. סיכויי ההליך אינם גבוהים, בלשון המעטה..... 334

11. אי-הוכחת סיכויי ההליך..... 334

12. לא הוכח התנאי בדבר סיכויי הערעור..... 334

13. אפילו יקבע בית-המשפט כי יש עילה להליך, עדיין יש לבחון האם התביעה הוגשה על "סכום ריאלי" ולא "תביעות בסכומים מופרזים"..... 335

14. סוגיית סיכויי ההליך והאם וכיצד יש בכך כדי להשליך על הבקשה לפטור מאגרה..... 335

15. סכום התביעה, לכאורה מופרז..... 336

16. בנוסף להיעדר יכולת כלכלית, על המבקש להראות לבית-משפט גם שההליך מגלה עילה..... 336

17. אם מתבקש פטור מתשלום אגרה בקשר לתביעה שבמסגרתה נתבע סכום גבוה, על התובע להראות כי סיכוייו לזכות במלוא הסכום הנתבע בתביעתו הם טובים, או לפחות, סבירים..... 337

18. אין עילת תביעה כלפי מי מהנתבעים..... 337

19. עיקר הקושי של התובעים בתביעתם נעוץ בעילת תביעתם..... 338

20. בקשת המבקש לפטור מתשלום אגרה להודעת צד ג' 338
 21. תביעה חסרת כל בסיס משפטי 338
 22. מי שהוכרז פושט רגל לא יוכל לכהן כחבר מועצה נבחרת 339
 23. ההליך העיקרי שמבקשת המערערת לפתוח הוא הליך חסר סיכוי ודי בכך כדי לא להתערב בשיקול-דעת הרשם ובהחלטתו שלא לפטור את המערערת מתשלום האגרה 339

חלק ו': עניינים שונים 341

שער א': פסיקת בתי-המשפט וניצול לרעה של הליכי בית-

המשפט 341

פרק א': פסיקת בית-המשפט העליון 341

1. העברת הדיון מבית-משפט אחד למשנהו אינה מהווה שימוש לרעה בהליכי בית-המשפט 341
 2. לא ניתן שלא לתמוה על המועד המאוחר שבו בחר העותר להעלות את טענת חוסר סמכותו של בית-הדין הרבני לדון בסוגיה - כשנתיים לפחות לאחר פתיחת ההליך על-ידו - שיהוי העולה כדי שימוש לרעה בהליכי בית-משפט 341
 3. המבקשים נמנעו מלציין כי הוגשו 4 עתירות קודמות ביחס לאותה מסכת עובדתית - הנימוק לדחיית הבקשה הוא חוסר ניקיון כפיים ושימוש לרעה בהליכי משפט 342
 4. המבחן להעברת הדיון הוא מבחן מאזן הנוחות של הצדדים להליך 343
 5. כפירתה של המבקשת בחובה לבנק והתנהלותה של המבקשת עולה כדי שימוש לרעה בהליכי משפט 343
 6. בקשתם של המבקשים - לביטול ההחלטה המאשרת את מכירת הדירה - דפוס פעולה של ניסיונות להכשיל את מימוש הדירה - כאשר הבקשה דגן היא נדבך נוסף בהתנהלות זו. לגישתו, נראה כי בכך עושים המבקשים שימוש לרעה בהליכי משפט 344
 7. המערכת ההסכמית בין הצדדים אינה מאפשרת למקס לגבות עמלת ביטול 344
 8. חוזה למראית עין מתקיים בסיטואציה הבאה : צדדים לחוזה מצגיגים כלפי חוץ מצג לפיו הם כרתו ביניהם חוזה מחייב, כאשר הם מסכימים ביניהם, בעת כריתת החוזה, שהחוזה לא יחייבם. מעשה חמור יותר במסגרתו של הליך משפטי מאשר ניסיון מכוון ובוטה של בעל דין להטעות את בית-המשפט במטרה להכשיל את קביעת הזכויות והחובות כהווייתן 345
 9. בפסק-דין מפורט ומנומק היטב בחן בית-המשפט המחוזי את שמונה העילות בעטיין התבקש סילוקה של התביעה על-הסף ומצא לדחותה 345

10. מתן תוקף של החלטה להצעת פשרה שהעלה חרף התנגדות המבקש להצעה האמורה - כוונה להשתמש בצו המניעה כמנוף - לחץ עליהם להסכים לתנאיו - ואת חוסר תום-הלב הזה והשימוש לרעה בהליך המשפטי מצווה בית-המשפט למנוע!.....	346
11. נקודת המוצא היא כי על המבקש לערער על הכרעת חוב, כמו כל בעל דין המתדיין בהליך אזרחי, חלה הדרישה לפעול בתום-לב.....	346
12. סכסוך הנוגע לבעלות בבית מגורים - התנהלות המערערת ובאי-כוחה היתה פוגענית ומבזה ועולה לכדי שימוש לרעה בהליכי משפט.....	347
13. חשד לשימוש לרעה בהליכי משפט במטרה ליטול פסק-דין בהיעדר הגנה.....	347
14. ביקורת שיפוטית על החלטות מוסדות התכנון - טענות המערערות בדבר היעדר ניקיון כפיים, שימוש לרעה בהליכי משפט או קיומה של הבטחה מינהלית - אין מקומן בהליך זה.....	348
15. הסתרת מידע, אשר בלי ספק נעשתה ביודעין - הכלל שאוסר על שימוש לרעה בהליך משפטי אשר מעוגן בהלכה פסוקה, בסעיפים 39 ו-61(ב) לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, וכיום - גם בתקנה 4 לתקסד"א החדשות. כלל זה מאפשר לבית-המשפט לדחות את טענותיו של בעל דין כאשר אלה נגועות בשימוש לרעה בהליך משפטי.....	348
16. מות היבול - ספק אם היה מקום לייחס למערערים 2-3 חוסר תום-לב ושימוש לרעה בהליכי בית-משפט, בהינתן שהפיצוי שקיבלו בשעתו מהקרן לנזקי טבע עניינו ביבול שאבד, להבדיל ממות העצים עצמם.....	349
17. החלטת המשיבה לממש את הצו היא בגדר אכיפה בררנית.....	349
18. המבקשים מסרבים בעיקשות להרכין ראשם בפני החלטות בית-משפט לרבות ערכאות הערעור והינם מתישים את בתי-המשפט בבקשות חוזרות ונשנות בגין אותן הטענות. במקרים מתאימים רשאי בית-המשפט לדחות את הבקשה מן הטעם שיש בה משום שימוש לרעה בהליכי משפט, בייחוד אם מדובר בבקשות חוזרות.....	350
19. ההבחנה בין שני סוגים של פסיקות - "פסיקתה משקפת" לעומת "פסיקתה מבהירה" או "מתקנת" - ועל-מנת למנוע את השימוש לרעה בהגשת בקשה לפסיקתא כאמצעי להארכה מלאכותית של מועד הגשת ההליך הערעורי.....	350
20. בקשה לאיחוד דיון.....	351

21. אופן התנהלותה של המבקשת משליך באופן ישיר על שיקולי הצדק והיושר בעניינה. התנהלותה הדיונית של המבקשת, אשר הגישה כאמור בקשה נוספת, דומה במהותה, בהליך אחר, ימים ספורים לאחר דחיית בקשתה הראשונה מושא ההליך. התנהלות זו, הגובלת בשימוש לרעה בהליכי משפט, בוודאי אינה מצדיקה קבלת הבקשה משיקולי צדק ויושר..... 351

22. השגת המבקש על ארבע החלטות של בית-משפט קמא הנוגעות למכירת מניות החייב בחברה למשיב 3 חלף קיום הליך התמחרות בו מעוניין המבקש להשתתף..... 352

23. חוסר ניקיון כפיו של העותר - הקים את המבנה ללא היתר בניה בתוקף..... 352

24. חוסר הבהירות העובדתי הנובע במידה רבה מהתנהלות המבקש עצמו..... 352

25. אופן ניסוחו של הערעור ולטענות שהועלו בו. הערעור דן מבטא באופן מובהק את הסגנון שנאסר בתקנה 33 לתקסד"א, ועל-מנת שלא להפוך את תקנה 151(ג) לתקסד"א ל"אות מתה", דומה כי יש ליתן לדברים את המשקל הראוי..... 353

26. המערער מטריד את בתי-המשפט ואת הצדדים האחרים בבקשות והליכים אינספור. אל לו לבעל דין לעשות שימוש לרעה בהליכי משפט - לרבות פעולה בהליך שמטרתה או תוצאתה להטריד בעל דין..... 353

27. העברת מקום הדיון..... 354

28. התרופה להגנת סרק היא בהטלת הוצאות. ככל שמדובר בניהול הגנת סרק באופן מכביד ובלתי-מידתי, הרי שזו עלולה לעלות כדי שימוש לרעה בהליך השיפוטי כאמור בתקנה 4 לתקסד"א..... 355

29. בקשה למתן ארכה להישפט. קבלת הבקשה עלולה לעודד שימוש לרעה בהליך בקשה למתן ארכה להישפט באיחור; על-מנת להביא לביטול ריביות פיגורים אשר מגיעות לרשות על-פי דין - וזאת, מבלי להוכיח הצדקה מיוחדת לקבלת הבקשה..... 355

30. המערערים עשו שימוש לרעה בהליך המשפטי, והתנגדותם לעתירתם של המשיבים בבית-משפט קמא היתה בבחינת ניסיון לנצל בחוסר תום-לב את חלוף השנים כדי לכפור בזכויותיהם של המשיבים בנכס..... 355

31. המערער מלין על החלטות דיוניות שונות המצויות בליבת סמכותו ושיקול-דעתו של המותב בכל הנוגע לניהול ההליך, ואין בהן כדי להעיד על "נעילת" דעתו של המותב..... 356

32. בקשה מטעם המערערים להורות על מחיקת כתב התשובה לערעור. בית-המשפט לא שוכנע שהבקשה מגלה עילה להפעלת הסנקציה החריפה הקבועה בתקנה 42 לתקסד"א..... 356

33. המבקשים שבו על טענתם כי עמידתם של המבקשים על פיצול הדיון בתובענות מהווה שימוש לרעה בהליכי משפט 356

34. פיצול בקשות האישור, וניהול הליכים נפרדים נגד כל אחת מן המשיבות לבדה 357

35. על מי מוטלת החובה והאחריות לפינוי המושכר? 357

36. בקשת הגילוי נעדרת תשתית ראייתית ראשונית. חרף היתרונות שקיימים בהליך של בקשה מכוח סעיף 198א לחוק החברות, על בתי- המשפט להיות זהירים בהיעתרות לבקשות כאלה ולמנוע אפשרות של שימוש לרעה בהליך כזה. זאת על-ידי בחינה קפדנית של התנאים שנקבעו בסעיף הנ"ל 358

37. בקשה לאיחוד דיון 358

38. התבססות הגישה המצדדת באי-הידרשות לטענת חוסר סמכות העולה בשלבים מאוחרים של ההתדיינות. גישה זו איננה מצטמצמת לשיקולים מעשיים של יעילות המערכת הדיונית בלבד, אלא שורשיה נובעים מתפיסה רחבה יותר של מניעות שיסודה בחובת תום-לב ומניעת שימוש לרעה בהליכי בית-המשפט על-ידי צד המפסיד במשפט, המעלה לראשונה בערעור טענת היעדר סמכות עניינית של הערכאה הדיונית 359

39. טענת פסלות אינה "נשק סודי" שאותו ניתן לשמור לעת מצוא, אלא יש להעלותה בהזדמנות הראשונה 359

40. ביטול הוראת סילוק מבנה חדש 360

41. לא נמצא כי בנסיבות העניין יש בהן, כשלעצמן, כדי להקים עילה להעברת מקום הדיון בהליכים למחוז שיפוט אחר 360

42. בבקשתו שלא להכיר בתקפות ההמצאה, תוך אי-מסירת כתובתו, השתמש לרעה בהליכי משפט 360

43. האגרה ששולמה במועד הגשת התביעה מספקת. השתתפות חלקית של יוזם ההליך המשפטי בעלות ההליך אותו נוקט; תמריץ שלילי לשימוש לרעה בהליכי בית-המשפט באמצעות הגשת תביעות סרק או תביעות בסכום מופרז שאין לו בסיס; ויעילות ההליכים המשפטיים על-ידי הקצאת זמן שיפוטי בין כלל המתדיינים 361

44. המערערת הערימה קשיים רבים הן על המשיבים והן על בתי- המשפט לאורך ההליך כולו 361

45. לאחר שנידון העניין וניתנה בו הכרעה, לא יידרש בית-המשפט לטענת היעדר סמכות בשלב הערעור זאת מטעמים של יעילות דיונית וכן, מניעות שיסודה בחובת תום-הלב והרצון למנוע שימוש לרעה בהליכי משפט על-ידי הצד המפסיד 362

46. בקשה לגילוי ועיון במסמכים אשר מוגשת במסגרת בקשה לאישור תובענה ייצוגית - גם בקשה כזו עלולה לעורר חשש לשימוש לרעה, בדמות ניסיון התובעים לנצל את הליכי הגילוי לצורך השלמת חוסרים ראייתיים שבבקשות לאישור תובענתם הייצוגית..... 362

47. עניינים שונים 362

פרק ב': בית-משפט מחוזי 365

1. פסילת כהונתם של חברי המועצה וההנהלה..... 365

2. היקפה של הזכות לגילוי מסמכים מצומצם יחסית בהשוואה להיקפה בהליכים אזרחיים אחרים, בכדי למנוע שימוש לרעה 365

3. התנהלות המבקשת אינה מעידה על עמידתה בחובת הסיוע למען קידום וייעול ההליך וניהול הליך ראוי והוגן..... 365

4. אי-קיום הוראות הדין באופן מודע..... 366

5. איזון בין האינטרס של בעלי הדין ובין האינטרס הציבורי..... 366

6. התנגדות סרק..... 367

7. תום-הלב הנדרש לצורך ניהול תובענה ייצוגית 367

8. גרימת נזקים כלכליים למשיבים..... 368

9. יש להבחין בין מחדל דיוני, שהוא בעייתי כשלעצמו, לבין חוסר תום-לב שעולה כדי שימוש לרעה בהליכי משפט. לא כל מחדל דיוני הוא בבחינת שימוש לרעה בהליכי משפט..... 368

10. המבקש העלה בהליך דגן טענות הסותרות טענות שהעלה בהליך אחר..... 368

11. אין הליך שהמבקש אינו מנצל..... 369

12. עמידה על זכות בחוסר תום-לב..... 369

13. טענת המשיבה, כי הבקשה נגועה בחוסר תום-לב, ובאמצעותה עושה המבקש שימוש לרעה בהליכי המשפט..... 370

14. חרף הניסיונות לסייע למערער ולהסביר לו כי לא היה מקום לבקשתו מלכתחילה, הוא עמד על בקשתו..... 370

15. סילוק התביעה בשל התיישנות ושימוש לרעה בהליכי משפט..... 371

16. התנהלות המבקשים גובלת בחוסר תום-לב ואף שימוש לרעה בהליך שיפוטי..... 371

17. הן הנושה והן המבקש לאחר פטירתה היו מיוצגים ויכלו להעלות בזמן אמת הטענות המועלות עתה..... 372

18. הבקשה לעיקול במעמד צד אחד הוגשה באופן מטעה, בחוסר ניקיון כפיים קיצוני, תוך שימוש לרעה בהליכי משפט..... 372

19. טענות לחיובו של הנתבע באופן אישי, בטענה, שהוליד את אחד העם שולל והתנהלותו נעשתה בניסיון להונות או לקפח..... 372

20. במקרה דגן ניצל החייב לרעה במחדליו את ההליך, ובנסיבות אלו אין הוא זכאי עוד להגנות המוענקות במסגרת ההליך דנא..... 373

21. חוסר סמכות עניינית..... 373

22.	זלזול בבית-המשפט העולה מתוכן הבקשות.....	374
23.	המסלול הראוי לתביעת סעד כנגד המדינה.....	374
24.	התובע מרבה בהגשת בקשות מיותרות תוך שימוש לרעה בהליכי משפט.....	374
25.	יש למנוע מצב של שימוש לרעה בהליכי משפט ושל השגת יתרון טקטי לאחר שהתובעים כבר הגישו את ראיותיהם ושמעו את הערות בית-המשפט אודות קשיים אפשריים בתביעה העיקרית.....	375
26.	בקשות חוזרות ומשתנות.....	375
27.	המבקש איננו נושא בתשלום ההוצאות שהושתו עליו בהליכים שונים תוך שהוא עושה שימוש לרעה בהליכי המשפט.....	376
28.	המבקש נוהג בחוסר תום-לב לאורך כל הדרך.....	376
29.	המשיבה הסתירה את ההסכם שאושר במסגרת הליך פירוק השיתוף מבית-משפט.....	377
30.	קביעת בית-משפט קמא כי המערער עושה שימוש לרעה בהליכי משפט.....	377
31.	אין מקום להצר צעדי המשיבים מלהביא את עניינם לפני בית-המשפט.....	378
32.	למי שייכות הזכויות בחלקה?.....	378
33.	יש להצטער על הבקשה והצהרותיה ואין להשלים עם התנהלות זו.....	378
34.	תביעה שהוגשה בחוסר תום-לב, תוך שימוש לרעה בהליכי משפט.....	379
35.	המבקש אינו מעלה טענות נגד גופו של חוב הארנונה, ודי בחוסר תום-ליבו כדי לדחות על-הסף את ניסיונו לעשות שימוש לרעה בהליכי משפט.....	380
36.	מסירת תצהיר גילוי מסמכים שאינו מפורט באופן המאפשר למקבל התצהיר לברר אילו מסמכים רלבנטיים מצויים בידי חברו, מהווה שימוש לרעה ושלא בתום-לב של "הכוחות המשפטיים הדיוניים".....	380
37.	כלל ההמצאה נותר ככלל המחייב כאשר סטיה ממנו צריכה להתקיים רק במקרים חריגים של שימוש לרעה בהליכי בית-משפט.....	381
38.	התנהלות המשיבה במקרה דנן משקפת דפוס פעולה. מדובר בהתנהלות דיונית קלוקלת, בלשון המעטה, מטעם חברה אשר מחוייבת לפעול בהגינות מול לקוחותיה, ועל בית-המשפט להביא התנהלות זו בחשבון במסגרת שיקוליו.....	381
39.	תובע הסדרתי.....	382
40.	סעד שנועד ללחוץ על המשיבים.....	382

41. ערעור המופנה כנגד החלטה לחיוב בהוצאות. התנהלות המערערים בהגשת בקשות במסגרת ההליך מהווה דוגמה לשימוש לרעה בהליכי משפט..... 382

42. האם הליך הגילוי מנוצל להשגת סודות מסחריים באופן שעולה כדי שימוש לרעה?..... 383

43. טענת המשיבים כי המבקש יודע לעשות שימוש מתוחכם ומניפולטיבי בנכותו ובמגבלותיו הרגשיות..... 383

44. האינטרס הציבורי מחייב את בית-המשפט, המוגבל בעתותיו, לחלק את זמנו בין כל הנוזקים לכך, וריבוי הליכים הננקטים על-ידי אדם אחד, שכולם הסתיימו עד כה ללא תוצאה גם מבחינתו, פוגם ונוגס באינטרס זה..... 383

45. בחירתה של המערערת לטוס ולא להתייצב לדיון שנקבע, על-אף שבקשתה לדחיית הדיון נדחתה, אינה אלא זלזול בהחלטות בית-המשפט..... 384

46. יש לשקול בין היתר אם יש בקבלת הבקשה כדי לשלול מנתבע יתרון ממשי שרכש תוך כדי ההתדיינות, או אם יש בבקשה להפסקת התובענה משום שימוש לרעה של התובע בהליכי בית-המשפט..... 385

47. המפרק ביקש לחייב את המבקש בהוצאות אישיות בגין שימוש לרעה בהליכי משפט ובגין הכפשת המפרק..... 385

48. האם סכום הפשרה משקף פשרה הוגנת וצודקת והאם סכום הפשרה מעלה חשש כי נעשה שימוש לרעה בהליך?..... 386

49. ניסיון דיג שנועד לשמש את המבקשת בהליכים אחרים..... 387

50. תביעת סרק, המבוססת על רסיסי משפטים ואמירות..... 387

51. עקרון תום-הלב, שממנו נובע האיסור על שימוש לרעה בהליכי משפט תוך הטלת חובה על בעלי דין לנהוג בהגינות וביושר האחד כלפי השני..... 387

52. תביעה טורדנית וקנטרנית וחסרת ניקיון כפיים ויש בה משום שימוש לרעה בהליכי משפט..... 388

53. היקפה של הזכות לגילוי מסמכים במסגרת תובענה ייצוגית מצומצם יחסית בהשוואה להיקפה בהליכים אזרחיים אחרים, בכדי למנוע שימוש לרעה..... 388

54. חוסר תום-הלב של התובעת שעושה שימוש לרעה בהליכי בית-המשפט..... 389

55. כאשר דרך ניהולה של התובענה הייצוגית על-ידי המבקש ובא-כוחו עולה לכדי מקרה חמור של שימוש לרעה בהליכי משפט, עד שמצדיק דחיה על-הסף..... 389

56. העוררים עשו שימוש לרעה בהליך המשפטי - הן בערר והן בשלב ההשגה..... 390

57. בריבוי הגרסאות לרשויות השונות יש משום שימוש לרעה בהליך המשפטי.....	390
58. המבקשת התנהלה ומתנהלת בחוסר תום-לב מובהק, בשרירות לב, בחוסר סבירות קיצוני ואף במרמה, תוך שימוש לרעה בהליכי משפט.....	391
59. המערער פותח נגד המשיבה הליכי סרק רבים שנדחים בבתי-המשפט השונים.....	391
60. בית-המשפטו הבהיר למבקש, כי המשך ההתנהלות המתוארת שגובלת בשימוש לרעה בהליכי משפט.....	391
61. בקשה שלישית למתן צו זמני - בקשות קודמות נדחו מטעמי השתק, שיהיו ושימוש לרעה בהליכי משפט.....	392
62. טעם המצדיק פיצול התובענות.....	392
63. השיקולים אותם נדרש בית-המשפט לשקול במסגרת האיזון בין חקר האמת לבין הגנה על הסוד המסחרי.....	393
64. בקשה לעיון מחדש - בקשה נגועה בחוסר תום-לב.....	393
65. יש לאכוף בנחישות, ביד קשה, ובאופן שירתיע בעלי דין מפני מתן עדות שקר ומעשים פסולים אחרים אשר מהווים שימוש לרעה בהליכי משפט.....	394
66. ייתכן כי בסופו של ההליך ימצאו סתירות המצביעות על חוסר מהימנות, אך אין למנוע מהתובעת אפשרות להוכיח את גרסתה....	394
67. הבקשה הינה דוגמה נוספת לשימוש לרעה בהליכי המשפט על-ידי המערערים, שנגדם קיים פסק-דין חלוט.....	395
68. התנהלות המבקשים המתבטאת בהגשת הבקשה מהווה למעשה שימוש לרעה בהליכי משפט.....	395
69. הגשת התביעה הנוכחית, כפי שהוגשה, אין כדי מימוש זכות בדין בתום-לב.....	395
70. הגשת בקשה לסילוק על-הסף בשיהוי כה רב, עולה כדי שימוש לרעה וחוסר תום-לב בניהול הליכי משפט.....	396
71. הקפדה על המועדים הקבועים בדין.....	396
72. הבקשה להטלת העיקולים הוגשה בחוסר תום-לב חמור ותוך שימוש לרעה בהליכי משפט.....	397
73. הערעור והבקשה מהווים שימוש לרעה בהליכי משפט במובן החמור ביותר, לצורך התחמקות מקיום חובתם על-פי פסקי-דין חלוטים לפנות את הדירה השייכת למשיב.....	397
74. התובע מבקש לעקוף החלטה של בית-המשפט ועושה שימוש לרעה בהליכי משפט.....	398
75. הכלל החל על המשיבה בהיותה חברה בע"מ הוא כי יש לחייבה בהפקדת ערובה.....	398

76. העילה למחיקת התביעה היתה הזלזול המתמשך של התובעים בהחלטות בית-המשפט שהתבטאה בשורת מחדלים דיוניים שפורטו בפסק-הדין ואשר שיבשו פעם אחר פעם את לוח הזמנים הדיוני ...399	77. יש להמתין להכרעה הבסיסית האם תתוקן התביעה אם לאו. שאלת מתכונת המשך הדיון היא נגזרת של השאלה הבסיסית, וזו עוד לא התבררה. אין מקום לקיים הליך ערעורי על נגזרת של הסוגיה כשזו עוד לא הוכרעה 399
78. הליך העיון החוזר.....400	79. האם ניתן לעשות שימוש התקפי בהשתק פלוגתא? 400
80. אין בבקשה לעיון חוזר שום עובדה או טיעון חדש, המצדיק את שינוי ההחלטה 401	81. השבת המצב לקדמותו בנוגע לחלקות אדמה - לא נעשה שימוש לרעה.....401
82. בקשה לתיקון כתב תביעה - היעדר עילה ושימוש לרעה בהליכי משפט.....402	83. הסתרת ההליך השיפוטי מהגורמים המינהליים והסתרת ההליך המינהלי מבית-המשפט 402
84. המשיב לא מסר את כתובתו ועורכי-הדין מצדם שיתפו פעולה עם המהלך.....402	85. התנהלות התובעות עולה לשימוש לרעה בהליכי משפט - ייתכן שכך נעשה כדי להבריח נכסים מנושים 403
86. בית-המשפט דחה את עמדת הבנק לפיה, התנהלותו של המבקש היתה פסולה 403	87. המבקש הגיש במסגרת ההליך שבע בקשות, עובר למועד הדיון, שכללו בקשות לחקירת עד, התנגדות לאמור בתגובת המשיבה, תהיות ביחס להפקדת ערובה להוצאות ושמונה בקשות לאחר מתן פסק-הדין. חלק משלל הבקשות שהוגשו חייבו את תגובת המשיבה והתייחסותה 404
88. טענות של השתק ומניעות, חוסר תום-לב וחוסר ניקיון כפיים, ושימוש לרעה בהליכי המשפט 404	89. שימוש לרעה בכוח מונופוליסטי 404
90. התובעת התנהלה בחוסר תום-לב, תוך שימוש לרעה בהליכי בית-המשפט, בהיעדר עילה ויריבות, משתבעה בלעדית את הנתבע 3 405	91. תביעה מלאכותית, בעילות שנוצרו יש מאין כדי להתעשר על חשבוננו - תוך הפעלת לחץ פסול עליו ושימוש לרעה בהליכי משפט.....405
92. הוכחת התנהגות תרמיתית.....406	93. מדובר בתובעים סדרתיים המנצלים את זכות הגישה לערכאות באופן טורדני וקנטרני 406
94. עניינים שונים 406	

415..... פרק ג': בית-משפט שלום

423..... שער ב': תביעות בגין שימוש לרעה בהליכי בית-משפט

423..... פרק א': תביעת נזיקין בגין שימוש לרעה בהליכי בית-משפט

443..... פרק ב': התובע הטרדן

443..... 1. בשג"צ 4748/06 שלמה שקד

2. תזכיר חוק בתי-המשפט (תיקון מס' _____) (תובע טרדן), התשע"ח-

450..... 2018

457..... 3. צו חוסם בהלכה הפסוקה